

nyába, de sem egyik, sem másik érzelmi-érzéki érdekeltsége nem gátolja meg abban, hogy más nőkre vessen szerelmes pillantást. Korabeli levelezése igencsak arról árulkodik, hogy alkalmanként más hölgyek is vonzódnak találták a javakorabeli író. Talán egy ilyen gyorsan elröppenő érintés emlékét őrzi a „kismadár” kezébe adott könyv, melynek létezéséről Kozocsa Sándor jóvoltából van tudomásunk. (Lásd Vértessy Miklós: A Kozocsa-múzeum, Budapest folyóirat, 1981. augusztus.)

Vajon hány megsemmisült, ebek harmincadjára került vagy valahol még lappangó emlékkönyvbe, mint leányszívek titkainak hű őrzőjébe, írhatott pár sort, amellyel évekre bearanyozta a bársonyba, bőrbe vagy velúrba kötött kötetké tulajdonosainak múltját. Egyetlen ilyen könyvecske fennmaradt. Az Országos Széchényi Könyvtár őrzi Gerlei Baba emlékkönyvét. A bőrkötésű, sarkain fém védősarokkal ellátott 92 számozott lapot tartalmazó emlékalbum 39. lapján olvasható Krúdy bejegyzése. „Gerlei kisasszonynak olyan barna a haja, mint a nyári éjszaka Magyarországon.” Az ifjú úrilány, akit emlékkönyve tanúsága szerint Gerlei Mártának hívtak és az Erzsébet Nőiskola növendéke volt, többször találkozhatott az íróval, mert ugyanennek a nevelőintézetnek volt a növendéke Krúdy későbbi második felesége, Rózsa Zsuzsanna. Talán barátnők is voltak, Márta és Zsuzsanna, így egy alkalommal minden különösebb merészség nélkül tarthatta oda a gavalléros látogatónak az emlékkönyvét. Botrány nem lett belőle. A botrány abból lett, hogy Krúdy később tárcát írt az egyik pedagógusról, aki olvasván az írást, felismerte magát. (Lásd *Párjavesztett Ilona*, Magyarország, 1916. október 15.) Mármint csak az a kérdés, honnét tudta Krúdy, milyen a nyári éjszaka színe Magyarországon?

Az eddig ismert leghosszabb Krúdy-dedikáció nem családtagnak, nem kollégának, nem is szeretőnek, hanem egy vendéglősnek szól. Ráadásul nem is saját kötetbe, hanem a számára alapműnek számító Brillat-Savarin Az ízlés fiziológiája 1912-es kiadásába írta bele. Teljes terjedelmében közreadjuk.

„Igen tisztelt Keresztes úr,

amikor az ön által kölcsönzött könyvben lapozgattam, néha valóban úgy éreztem, hogy mostanában talán már alig vagyunk néhányan Pesten, akik atyamesterünk szabályai szerint élnénk.

Ön, drága Keresztes úr már csak foglalkozásánál számítva se lehet más, mint az Atyamester felesküdt szolgálja. – De vajjon (sic!) tudják-e ezt mindazok, akik manapság vendéglősöknek nevezik magukat vagy pedig vendéglőket látogatnak?

Közös olvasmányunk emlékére!

1927. november.

Margitsziget

Krúdy Gyula”

Az ajánlás címzettje, Keresztes úr azonos lehet azzal a Keresztes Edével, aki a tízes-húszas évek fordulóján a felső-margitszigeti Nagyvendéglő bérloje volt. Krúdy rövid életű saját lapjában, az 1921-ben néhány számot megért Szigeti Sétákban közölte a Nagyvendéglő hirdetését. S valószínűleg nemcsak reklámot csapott a helynek, saját ínyével is megtapasztalta, hogy Keresztes úr miféle vendéglős.

Még biztosabb tapasztalása volt arról az irodalmi kocsmaként elhíresült helyről, melynek vendéggönyvébe bejegyzést tett. Krausz Poldi Mélypincéje fogalom volt a maga idejében. A festők és grafikusok képein is megörökített, meglehetősen ócska kis épület a Tabán fennállásáig vonzotta a korabeli Pest és Buda összes bohém életvitelű művészt. Az egykori Fehér Sas tér és Görög utca sarkán álló épületben számos híresség megfordult. Tanúja ennek a vendéglő emlékkönyve, amelybe Krúdy is bejegyzést tett. Újabb bizonyítéka a szöveg, hogy az írónak soha nem volt igazi otthona, mindig kocsmaiban, szállodákban érezte otthon magát.